

Fængselsvæsen.

Meddelelser om dansk Fængselsvæsen 1926.

Ved ERIK KAMPMANN, Kontorchef i Direktoratet for Fængselsvæsenet.

Med Hensyn til Pladsforholdene og Fangebelægget bemærkes følgende:

A. Straffeanstalterne:

	Plads til:	Fangebelæg:	
		^{31/12} 1925:	^{31/12} 1926:
<i>Mænd:</i>			
Horsens Straffeanstalt.....	423	396	409
Kolonien i Kølsen.....	38	18	29
Vridsløselille Straffeanstalt	380	360	350
Nyborg Straffeanstalt	457	425	412
Ialt....	1298	1199	1200
Tuberkulosesygehuset ved Nyborg			
Straffeanstalt	17	11	14
<i>Kvinder</i>	293	55	47

B. Arresthusene:

	Plads til:	Fangebelæg:	
		^{31/12} 1925:	^{31/12} 1926:
Københavns Vestre Fængsel	560	222 M. 18 Kv.	218 M. 22 Kv.
Politigaardens Arrest	64	4 » 2 »	4 » 2 »
Øvrige Arresthuse (98).....	1687	585 » 47 »	604 » 40 »
Ialt....	2311	811 ¹⁾ M. 67 Kv.	826 ²⁾ M. 64 Kv.

1) Af disse afventede 51 Fanger Pladsledighed i Straffeanstalterne.

2) Af disse afventede 16 Fanger Pladsledighed i Straffeanstalterne.

C. *Tvangsarbejdsanstalterne:*

	Plads til:	Fangebelæg:	
		^{31/12} 1925:	^{31/12} 1926:
Arbejdsanstalten »Sundholm« 340 ¹⁾	71 M. 11 Kv.	74 M. 17 Kv. ²⁾	
Øvrige Tvangsarbejdsanst. (13) 313	124 » 8 »	131 » 3 »	
Ialt....	653	195 M. 19 Kv.	208 M. 20 Kv.

Som det fremgaar af foranstaaende, disponerer Statens og Kommunernes Fængselsvæsen tilsammen over Plads til ialt 4572 Fanger, medens der som Regel kun er Brug for Plads til ca. Halvdelen af dette Antal. Imidlertid har der ligesom i tidligere Aar ogsaa i 1926 været utilstrækkelig Plads i Straffeanstalterne for Mænd, men Pladsmangelen, der ved Aarets Begyndelse var 51, og som naaede det højeste Tal 63 i Slutningen af Marts Maaned og det laveste Tal 3 i Slutningen af December Maaned, har dog været en Del lavere end det foregaaende Aar, idet det samlede Antal Dage, i hvilke Domfældte har afventet Pladsledighed i Straffeanstalterne, fra 10,582 i 1925 er gaaet ned til 8038 i 1926.

I den Anledning og i Særdeleshed da det viste sig, at det gennemsnitlige daglige Antal af »Ventere« i Løbet af Maanederne Juli, August, September og Oktober havde været saa lavt som 15, besluttede Direktoratet for Fængselsvæsenet sig til forsøgsvis at gaa et Skridt videre ad den Vej, man med Hensyn til Nyborg Straffeanstalt allerede var slaaet ind paa i Sommeren 1924³⁾; og ved Skrivelse af 30.

¹⁾ Anstalten, der rummer 2 Bygninger til 108 og 136 mandlige Tvangsfanger og 1 Bygning til 96 kvindelige Tvangsfanger, benytter for Tiden kun den mindste af Mandsafdelingerne. Den anden af disse benyttes nu dels til midlertidig Indkvartering af Husvilde, dels som Interneringsanstalt, jfr. Lov Nr. 133 af 11. April 1925. Kvindefdelingen staar for Tiden tom, idet de kvindelige Tvangsfanger fra København er anbragt i Københavns Vestre Fængsel.

²⁾ Hensiddende i Københavns Vestre Fængsel, jfr. foranstaaende Note i Slutningen.

³⁾ Se Tidsskriftets XIV. Aargang S. 49.

Oktober 1926 til Politidirektøren i København bestemte man, at de i Justitsministeriets Cirkulærer Nr. 176 af 15. August 1917 og Nr. 145 af 14. August 1918 indeholdte Bestemmelser angaaende forudgaaende Anmeldelse m. v. af domfældte Personer til Straffeanstalterne indtil videre ikke vilde være at følge forsaavidt angaar de i Staden Københavns Arresthuse hensiddende mandlige Arrestanter, der er idømt Strafarbejde, og som i Følge Justitsministeriets Cirkulære Nr. 83 af 6. April 1921 skal afleveres til Horsens Straffeanstalt. Samtidig traf man Foranstaltning til, at alle Mænd under 26 Aar, der idømmes Forbedringshusarbejde — altsaa ogsaa saadanne, som tidligere har udstaaet Strafarbejde mere end 2 Gange, og som i Følge de hidtil gældende Regler vilde blive afleverede til Vridsløselille Straffeanstalt — afleveres til Nyborg Straffeanstalt, idet Forholdet vedblivende var det, at det særlig var med Hensyn til Vridsløselille Straffeanstalt, at Pladsmangelen gjorde sig gældende.

Med Hensyn til de til Straffeanstalterne knyttede Tjenestemænd bemærkes:

Den 12. Maj 1926 afgik *Kommitteret ved Fængselsvæsenets Arbejdsdrift*, Landstingsmand *Christian August Birch* ved Døden, 64 Aar gammel, efter i 13 Aar at have været Leder af Arbejdsdriften i samtlige Statens Straffeanstalter og i denne Egenskab forestaaet Overgangen fra Entreprisystemet til det saakaldte Regiesystem. Da Nyborg Straffeanstalt i 1913 nærmede sig sin Fuldførelse, bestemtes det ved kgl. Anordning af 7. Marts 1913, at Arbejdsdriften i Straffeanstalten ved Nyborg og eventuelt, efter nærmere Bestemmelse af Justitsministeren, ogsaa i de andre Anstalter skulde ordnes saaledes, at Staten selv beskæftigede Fangerne ved Fremstilling og Reparation af Genstande til Statens eget Brug, idet der samtidig under Justitsministeriet (Direktøren for Fængselsvæsenet) oprettedes et særligt Kontor for Fængselsvæsenets Arbejdsdrift. Indtil 1913 havde Fangearbejdet i de danske Straffeanstalter i ca. 50 Aar saa

godt som udelukkende været ordnet efter Entreprisystemet. Resultatet af dette var meget uheldigt i økonomisk Henseende, hvorved Entreprisystemet forøvrigt ikke adskilte sig fra de Forsøg, man i ældre Tider havde gjort med at lade Fangearbejdet drive for Statens egen Regning. Naar man nu paany vilde vende tilbage til Sysselsættelse af Fangerne for Statens Regning, var man i Direktoratet for Fængselsvæsenet klar over, at den første Betingelse for en heldig Gennemførelse af dette System var, at Nyordningen sættes i Værk og lededes af en Mand med forretningsmæssig Uddannelse og Erfaring, og at der skabtes et Centralkontor, hvor Ledelsen af Arbejdsdriften for *alle* Straffeanstalters Vedkommende samledes i een Mands Haand. Man var endvidere klar over, at der maatte gives Arbejdsdriftens Leder, hvis Opgave i flere Retninger vilde frembyde betydelige Vanskeligheder — ikke mindst i Begyndelsen — saa frie Hænder som muligt, idet man dog paa den anden Side — da Arbejdsdriften i Fængslerne selvfølgelig ikke udelukkende bør beherskes af forretningsmæssige eller økonomiske Hensyn, men ogsaa i væsentlig Grad af penitentiære Hensyn — maatte fastholde, at den nye Leder af Arbejdsdriften i alle tjenstlige Anliggender blev underlagt Direktøren for Fængselsvæsenet. Medens Stillingen oprindeligt var honorarlonnet, blev den allerede i 1914 omdannet til et kongeligt Embede »som Kommitteret ved Fængselsvæsenets Arbejdsdrift under Justitsministeriet«, idet det dog samtidig bestemtes, at dette Embede skulde bortfalde ved den første Indehavers Fratrædelse eller dødelige Afgang. En tilsvarende Bestemmelse optoges senere i Tjenestemandsløven af 1919 § 710. Det ligger udenfor nærværende Meddelelsers Omraade at give en Fremstilling af Arbejdsdriftens Udvikling i Kommitteret Birchs Embedstid, men herom maa henvises til tidligere Artikler om Arbejdsdriften i nærværende Tidsskrift saa vel som til den af Kontorchef Weibüll i Tidsskriftets forrige Aargang Side 264 skrevne Nekrolog over Kommitteret Birch. Det skal her blot tilføjes, at Justits-

ministeriet efter Kommitteret Birchs Død med Finansudvalgets Tilslutning har overdraget Ledelsen af Fængselsvæsenets Arbejdsdrift til Kontorchef ved Fængselsvæsenets Arbejdsdrift Weibüll og samtidig tillagt denne et Ledertillæg af 2700 Kr. aarlig.

Som tidligere meddelt i nærværende Tidsskrift afholdes der her i Landet regelmæssige *Uddannelseskursus for vorde Fængselsbetjente* ved hver enkelt Straffeanstalt for sig under Ledelse af Straffeanstaltens Inspektør. For at gøre sig bekendt med de tilsvarende Forhold i Sverige har Fængselsinspektør Cai Jensen med Direktoratets Samtykke og ved velvillig Imødekommenhed fra det svenske Fængselsvæsen Side i afvigte Foraar aflagt et Besøg ved det svenske Fængselsvæsenets Betjentskole i Kalmar; Skolens officielle Navn er »Utbildningskurs för fångvårdtjenstmän i vaktkonstabels grad«. I Følge den af Fængselsinspektøren om sit Besøg afgivne Beretning afholdtes det første Kursus for Betjente i 1913 paa Svartsjö Tvangsarbejdsanstalt med 8 Deltagere fra Landets forskellige Fængsler. Under Verdenskrigen blev Undervisningen indstillet og først genoptaget i 1921. I Kursuset i 1925 deltog ialt 22 Betjente, hvoraf 10 fra Centralfängelset paa Långholmen og de andre fra forskellige Fængsler i Sverige. Eleverne var indkvarterede i Celler i selve Fængslet, der paa det paagældende Tidspunkt havde et meget lavt Fangebelæg. Kursuset strakte sig over ca. 3½ Maaned, og Undervisningen var meget omfattende, idet der — foruden i Fængselskundskab — undervistes i Strafferet, Samfundslære, Psykologi, Etik, Sundhedslære, Psykiatri, Historie, Geografi, Regning, Gymnastik og Modersmaalet; endvidere gaves der nogle skriftlige Opgaver sluttende sig til Undervisningen i enkelte af Fagene. Det er en Betingelse for Ansættelse i »ordinær Tjenestegrad«, at vedkommende har gennemgaaet den heromhandlede Skole med tilfredsstillende Resultat.

Saalænge en saa væsentlig Del af Fængselsvæsenet (Ar-

restvæsenet og Tvangsarbejdsvæsenet) her i Landet bestyres af de kommunale Myndigheder, vil der formentlig næppe blive Spørgsmaal om Oprettelse af en Centralskole for Fængselstjenestemænd efter svensk Mønster, men ikke destomindre har det den største Interesse for Lederne af de tilsvarende Uddannelseskursus ved vore Straffeanstalter at gøre sig bekendt med, hvorledes Sagen gribes an andetsteds.

Paa de aarlige Finanslove har der i en Aarrække været stillet mindre Beløb til Raadighed for de enkelte Straffeanstalters Styrelse til Anskaffelse af faglig Litteratur. Som Følge deraf bestaar der nu ved hver Straffeanstalt et ret fyldigt *Fagbibliotek* i Forbindelse med et Haandbibliotek. Da der imidlertid savnes et særligt Bibliotekslokale — Bøgerne er anbragt i de forskellige Kontorer — har det voldet Vanskelighed at gøre Bogsamlingen — og da særligt Haandbøgerne — tilgængelig for det egentlige Opsynspersonale. Og da der i de senere Aar hos en Del af dette var opstaaet Ønske om at have Adgang til et passende Haandbibliotek, er der nu ved samtlige Straffeanstalter tilvejebragt Begyndelsen til et saadant, som man har indrettet i de saakaldte »Betjentmesser«, der oprindelig er beregnet til Frokoststue samt Opholdsrum i eventuelle Mellemtimer for Opsynsstyrken. Paa Grund af de indskrænkede Pengemidler har Haandbiblioteket selvfølgelig i sin Start ikke noget stort Omfang, men det er Direktoratets Haab, saafremt det skulde vise sig, at Haandbibliotekerne imødekommer en virkelig Trang hos Opsynsstyrken, i Aarenes Løb at kunne udvide disse. Det skal i denne Forbindelse endelig bemærkes, at der her i Danmark med de store offentlige Biblioteker og Folkebogsamlinger næppe er synderlig Trang til Oprettelsen af Biblioteker med almindelig oplysende Litteratur for Straffeanstalternes Personale.

Til Brug ved en fornyet kriminel Undersøgelse mod en Mandsperson, der af Dommerne ved et Nævningeting var blevet kendt ikke-skyldig i en mod ham rejst Sag for Vold-

tægt og Drab, ønskede Anklagemyndigheden at fremskaffe yderligere Beviser mod Arrestanten, idet det efter Politiets Mening bl. a. vilde være af særlig Interesse at faa et dybere Indblik i Arrestantens Kønsliv. Politiet besluttede sig derfor til at søge fremskaffet Oplysninger herom ved direkte *Afhøring af de Tjenestemænd ved Nyborg og Vridsløselille Straffeanstalter* som, efter hvad man antog, paa Grundlag af den paagældendes tidligere Ophold i disse Anstalter vilde kunne udtale sig om Arrestanten i den omspurgte Retning. Der blev efter Omstændighederne givet de paagældende Politimænd Tilladelse til at udspørge de omhandlede Tjenestemænd efter Sagens Anledning, men samtidig indberettede Fængselsinspektøren ved Nyborg Straffeanstalt Sagen til Direktoratet, idet han pegede paa de farlige Konsekvenser, som en Fremgangsmaade som den her nævnte formentlig vilde kunne faa for Straffeanstalternes hele Virksomhed. Inspektøren udtalte bl. a., at Anklagemyndigheden forfølger et ganske bestemt Maal, der intet har med Anstaltens Forhold til Fangen at gøre, og at de Oplysninger, der erhverves ved en saadan Afhøring kan være rent personligt prægede og ofte vil afgives af Personer, der ikke er tilstrækkelig i Stand til at give en nøje afvejet saglig Bedømmelse af den paagældende Fanges hele Forhold og psykiske Tilstand. De øvrige Fængselsinspektører, der fik Lejlighed til at gøre sig bekendt med Sagen, var alle enige i det absolut ønskelige i, at de Oplysninger, som Anklagemyndigheden agter at indhente vedrørende de i Anstalten hensiddende Fangers Forhold under Strafudstaaelsen, indhentes gennem Anstaltens Inspektion ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor Anklagemyndigheden af særlige Grunde ønsker Underretning om bestemte Funktionærers særlige Viden med Hensyn til den paagældende Fanges Person og Forhold. Ved Sagens Forelæggelse til Erklæring for Rigsadvokaten udtalte denne, at han i det hele kunde tiltræde de af Inspektørerne fremsatte Udtalelser, for saa vidt disse gaar ud paa, at Oplysninger om Fangernes Forhold i Straffeanstalten som Re-

geI af Anklagemyndigheden kun kan forlanges afgivne af Inspektionen og kun skriftligt. Paa den anden Side fremhævede Rigsadvokaten, at Fangernes Forhold under Strafudstaaelsen kan være et særdeles vigtigt Moment til Bedømmelse af Fangens Karakter og Tænkemaade, og at der derfor ikke bør være Tale om at afskære Anklagemyndigheden fra at faa disse Oplysninger fremskaffet. Under Henvisning til, at det Tilfælde, der havde givet Anledning til hele Spørgsmaalets Rejsning, var af en meget særlig Karakter — en Nævningesags fornyede Foretagelse i Medfør af Retsplejelovens §§ 904 og 905 — skønnede Rigsadvokaten imidlertid ikke, at det vilde være rimeligt paa denne Foranledning at udfærdige almindelige Regler om det paagældende Forhold. Til denne Udtalelse af Rigsadvokaten sluttede Direktoratet sig, idet man i en Skrivelse til Straffeanstaltens Inspektører udtalte, at man under Hensyn til det foreliggende Tilfældes særlige Beskaffenhed ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at søge udfærdiget almindelige Regler med Hensyn til, paa hvilken Maade der af Straffeanstalterne bør gives Politiet eller Anklagemyndigheden Oplysninger om Fangers Forhold under Strafudstaaelsen.

I Anledning af en Forespørgsel fra en af Landets Biskopper, der var i Uvished om, hvor langt hans Embedspligt og Ansvar strakte sig overfor *Fængselspræsterne og disses Gerning*, har Kirkeministeriet efter stedfunden Brevveksling med Justitsministeriet meddelt den paagældende Biskop; at Fængselspræsterne i deres Tjenesteforhold alene staar under deres Foresatte ved Fængselsvæsenet.

Med Hensyn til de for Fangerne gældende Bestemmelser m. v. bemærkes følgende af mere almen Interesse:

Ved Direktoratets Skrivelse af 28. September 1915 angaaende Ibrugtagelse af Maskinsnedkeriet i Nyborg Straffeanstalt bestemtes det, at Fanger kun maatte sættes til Ar-

bejde ved Snedkerimaskinerne efter eget Ønske og efter forud at være gjort bekendt med Maskinernes Farlighed og nøje instrueret i deres Brug, hvorhos Straffeanstaltens Inspektion anmodedes om at drage Omsorg for, at det i ethvert Tilfælde, hvor en Fange sættes til saadant Arbejde, gennem en af Fangen underskrevne Erklæring konstateres, at dette er sket efter Fangens Ønske. En tilsvarende Ordning blev nogle Aar senere indført ved Oprettelse af et Maskinsmedeværksted for ca. 30 Fanger i Vridsløselille Straffeanstalt. Da Direktoratet maatte anse det for ønskeligt at tilvejebringe en ensartet Ordning med Hensyn til alle *Fanger, der udtages til Arbejde ved farlige Virksomheder*, blev Spørgsmaalet gjort til Genstand for en Undersøgelse ved samtlige Straffeanstalter. Denne førte til, at Direktoratet foreskrev en tilsvarende Fremgangsmaade som foran nævnt med Hensyn til alle Fanger, der udtages til Arbejde ved Blikkenslageri, Børstetræsboreri, Stansmaskiner, Skæremaskiner, visse Hurtigtrykpresser samt Stereotypering. Men Hensyn til Arbejdet ved Stereotypering samt med Hensyn til Fanger, der udtages til Arbejde ved Oliefyrene i Vridsløselille Straffeanstalts Maskinsmedeværksted og i det til dette knyttede Forgylderværksted, bestemte Direktoratet derhos, at Fanger, forinden de sættes til det paagældende Arbejde, vil være at undersøge af Straffeanstaltens Læge, der afgiver Erklæring til Inspektionen om, hvorvidt Fangens Helbreds-tilstand gør hans Sysselsættelse med vedkommende Arbejde ubetænkelig.

En i Nyborg Straffeanstalt hensiddende Fange havde, medens han var paa fri Fod, til Patentkommissionen indgivet forskellige Andragender om Patenter paa en Række af ham gjorte Opfindelser; det drejede sig om ialt 59 Ansøgninger. Fangen androg nu Justitsministeriet om — for at kunne varetage sine patentanmeldte Opfindelsers Finansiering m. v. — Tilladelse til fra Straffeanstalten at staa i skriftlig, uhindret Forbindelse med Patentkommis-

sionen samt om Tilladelse til straks (d. v. s. uden Hensyn til Klasseoprykning) at benytte sin Fritid til at beskæftige sig med *Opfinderarbejde* og i den Anledning bl. a. være i Besiddelse af en Skrivemaskine. I sin over Sagen afgivne Erklæring udtalte vedkommende Fængselsinspektør, at der allerede fra Straffeanstaltens Side var givet Fangen Lejlighed til at svare paa en Del af de fra Patentkommissionen oversendte Sager, idet Inspektøren tilføjede, at man i saa Henseende havde fulgt Straffeanstaltens sædvanlige Praksis, naar der foreligger Forhold, som skønnes at være af væsentlig Betydning eller Værdi for en Fange. Inspektøren havde ogsaa givet Fangen Tilladelse til i sin Fritid at syse med »Opfinderarbejde«; derimod kunde Inspektøren ikke anbefale, at han forsynedes med Skrivemaskine allerede af den Grund, at dette næppe kunde siges at være nødvendigt af Hensyn til Opfinderarbejdet. Efter de saaledes foreliggende Oplysninger svarede Direktoratet, at der ikke i større Omfang end allerede sket burde tilstaas Fangen Begunstigelser i Retning af at beskæftige sig med Opfinderarbejde eller til at sikre sig Udbyttet af dette.

Endnu skal med Hensyn til Fangers Sysselsættelse bemærkes, at Direktoratet ved Skrivelse af 28. Juni 1926 har henstillet til Straffeanstalternes Inspektører at have Opmærksomheden henvendt paa det ønskelige i *Anvendelse af Fanger til Kontorarbejde i Straffeanstalternes Tjeneste* i saa stort et Omfang, som Arbejdets Art og Forholdene iøvrigt for hver enkelt Anstalts Vedkommende maatte tillade. Fangers Sysselsættelse ved forskelligt Kontorarbejde har været kendt i en Aarrække ved de danske Straffeanstalter; særlig har man anvendt Fanger ved Fangeskolens Kontorarbejde og i Fangebibliotekets Tjeneste. Paa Grund af Misbrug fra en løsladt Fanges Side af den af ham gennem sin Kontorvirksomhed erhvervede Viden om Straffeanstaltens Administration blev det ved en Skrivelse fra den daværende Overinspektion for Fængselsvæsenet i 1910 be-

stemt, at det af principielle Grunde maatte anses for rigtigt, at Benyttelsen af Fanger til Kontorarbejde i Straffeanstalterne fuldstændigt ophorte. Dette Paabud har imidlertid næppe nogensinde været fuldt ud gennemført, og efterhaanden som Arbejdsdriften i Straffeanstalterne har medført et betydeligt forøget, rent manuelt Kontorarbejde, har man uden at støde an mod principielle Hensyn i større og større Omfang kunnet drage Nytte af Fangers Arbejde for Regnskabskontorerne. Derimod har man i intet Tilfælde anvendt Fanger til Tjeneste paa Inspektionskontorerne, idet dette maa anses for særlig betænkeligt under Hensyn til Arten af Arbejdet paa disse Kontorer. Særlig maa det, hvor Fanger anvendes til Kontorarbejde, iagttages at disse ikke kommer i Besiddelse af personlige Oplysninger om Medfanger, hvilket selvfølgelig vilde være i Strid med rigtige penitentiære Hensyn. Da Forholdene — bortset fra Inspektionskontorerne — ligger meget forskelligt ved de forskellige Straffeanstalter bl. a. ogsaa under Hensyn til Klientellet af Fanger, har Direktoratet, efter at Sagen har været overvejet, nøjedes med at give den fornævnte almindelige Henstilling om at anvende Fanger til Kontorarbejde i det Omfang, som Arbejdets Art og Forholdene iøvrigt tillader det. Hensigten er selvfølgelig i første Række at indvinde en Besparelse for Straffeanstaltens Kontorhold, men ved Siden heraf kommer naturligvis ogsaa i Betragtning, at det ofte kan være ønskeligt for en Fanges egen Skyld at blive sysselsat med Kontorarbejde.

Af de fra Straffeanstalterne modtagne Beretninger angaaende *Straffefangernes oplagte Overarbejdspenge m. v.* i Finansaaret 1925—26 fremgaar bl. a., at der fra Christianshavns Straffeanstalt løslodes 62 Fanger, der fik udbetalt i Arbejdsducører tilsammen 2706 Kr. 67 Øre, fra Horsens Straffeanstalt 190 Fanger, der fik udbetalt i Arbejdsducører tilsammen 24,304 Kr. 56 Øre, fra Vridsløselille Straffeanstalt 317 Fanger, der fik udbetalt i Arbejdsducører tilsam-

men 23,563 Kr. 98 Øre og fra Nyborg Straffeanstalt 503 Fanger, der fik udbetalt i Arbejdsducører tilsammen 25,175 Kr. 58 Øre. Af disse Penge udbetaltes gennem Fængsels-selskaber og lignende Institutioner ialt 5265 Kr. 55 Øre.

I Meddelelser for Aaret 1924 — se Tidsskriftet for 1926 Side 49—50 — oplystes med Hensyn til *Fangers Deltagelse i Gudstjenesten*, at denne ikke fremtidig skulde være tvungen. Med Hensyn til Virkningen af denne Bestemmelse oplyser Fængselspræsten ved Nyborg Straffeanstalt (de unge Fanger), at der hidtil kun har været faa, der har benyttet sig af Adgangen til Fritagelse for Gudstjenesten, »i Øjeblikket ikke 10 af 100«, medens Fængselspræsten ved Horsens Straffeanstalt (de ældste Fanger) blot oplyser, at Gudstjenerne har været godt besøgt og er forløbet under Opmærksomhed og Stilhed fra Fangernes Side. Endelig oplyser Fængselspræsten ved Christianshavns Straffeanstalt (de kvindelige Fanger), at der i Begyndelsen kun var en eneste Fange, der trak sig tilbage fra Gudstjenesten, men at der senere ved Paavirkning fra en enkelt Fællesfanges Side kom nogle enkelte til.

I Anledning af et Andragende om Tilladelse for »Spiritistisk Brodersamfund« til at afholde *spiritistisk Gudstjeneste* for Fanger i Straffeanstalterne, som maatte ønske dette, meddelte Justitsministeriet, at Ministeriet, da det som Følge af de Forhold, hvorunder Fangerne lever, maa befrygtes, at en spiritistisk Gudstjeneste som den i Andragendet omhandlede vilde kunne have en uheldig Indflydelse paa dem, af principielle Grunde ikke saa sig i Stand til at give den ønskede Tilladelse.

I Anledning af, at *Foreningen »Fængselshjælpen«* havde henledt Direktoratets Opmærksomhed paa, at det i flere Tilfælde, hvor Fanger havde opnaaet *Benaudning* bl. a. paa Vilkaar, at den paagældende i et vist Tidsrum under-

kastede sig Tilsyn af Foreningen, havde vist sig vanskeligt for Foreningen straks ved Løsladelsen at komme i Forbindelse med den benaadede, anmodede Direktoratet i en Skrivelse af 25. Januar 1926 Straffeanstaltens Inspektorer om fremtidig, naar en Fange ifølge Benaadning løslades fra en Straffeanstalt paa Vilkaar, at han i et nærmere bestemt Tidsrum underkaster sig Foreningen »Fængselshjælpen«s Tilsyn,

- 1) ved Benaadningsresolutionens Forkyndelse for Fangen mundtlig at gøre denne bekendt med Foreningens Adresse,
- 2) samtidig at tilstille Foreningen Oplysning om Fangens opgivne Adresse efter Løsladelsen,
- 3) at drage Omsorg for, at der ved Løsladelsen medgives Fangen skriftlig Oplysning om Foreningens Adresse, eventuelt ved Paategning paa den paagældendes Løsladelsespas og
- 4) at paalægge Fanger, der opgiver at ville tage Ophold i København, snarest muligt efter Ankomsten dertil at henvende sig paa Foreningens derværende Hovedkontor eller efter Omstændighederne paa anden Maade sætte sig i Forbindelse med Foreningen.

Det tilføjedes derhos, at en tilsvarende Fremgangsmaade vilde være at følge i de Tilfælde, hvor Fanger be-naades mod Tilsyn af et andet Fængselselskab eller lignende Institutioner.

Angaaende *Benaadningsspørgsmaalet i Almindelighed* — set i Relation til Fangerne — indeholdes der forøvrigt i de af Fængselspræsterne afgivne Indberetninger for Finansaaret 1925—26 nogle Udtalelser, som det formentlig kan være af Interesse ogsaa for Ikke-Fængselsmænd at stifte Bekendtskab med. Præsten ved Nyborg Straffeanstalt fremhæver, at mange af Fangerne er allfor meget optagne af Tanken om Benaadning, og han tilføjer: »De, der har med dem at gøre, inden de afleveres til os, og som for i Øjeblikket at trøste dem stiller dem en Benaadning i Udsigt, skulde

blot vide, hvor megen Fortræd de mange Gange volder ved at give dem et Haab, som i de allerfleste Tilfælde ikke bliver opfyldt.« Og Præsten ved Christianshavns Straffeanstalt gør i sin Indberetning opmærksom paa Faren ved de mange Benaadninger: »Benaadningstanken er stærkt oppe blandt Fangerne, selv hos mange Gange straffede Kvinder, der mener, at naar de ikke har været benaadede før, maa de da ogsaa have en Chance«.

Til Belysning af de store Vanskeligheder, der møder Fængselspræsterne i deres Gerning som *Sjælesørgere*, skal endvidere af de fornævnte Indberetninger anføres følgende karakteristiske Udtalelse af en af Fængselspræsterne: »Trods alt godt, der gøres fra Ledelsens Side for at mildne Fangernes Kaar, synes en Unøjsomhedens og Utilfredshedens Aand at besjæle alt for mange Fanger, og giver denne sig undertiden Udtryk i skarpe Vendinger, og faar man ved at se, hvorledes de lader sig beherske af en saadan Aand, det Indtryk, at de er langt borte fra dette at være sig bevidste, at de soner en Brøde. Overfor Sjæle i slig Tilstand er selvsagt Vanskeligheden ved at paavirke dem nævneværdigt religiøst set meget stor. Kun i faa Tilfælde overvindes den«.

Der er i Aarets Løb i ét Tilfælde af Direktoratet givet en Fange Tilladelse til under Ledsagelse af Fængselspræsten at overvære sin *Faders Begravelse*. Paa lignende Maade har der været givet 2 Fanger Tilladelse til at aflægge Besøg ved deres *Modres Dødsleje*, og endelig har en Fange aflagt Besøg hos sin tuberkuløse Forlovede, som laa for Døden og havde udtalt Ønske om at se og tale med Fangen.

Endnu skal nævnes et Par *administrative Afgørelser* af mere almen Interesse.

Et københavnsk Firma havde anmodet om, at dets tidligere Bogholder, der hensad til Afsoning af en Forbedrings-

husstraf, enten maatte blive afhørt ved Fængselsvæsenets Foranstaltning eller maatte blive udlaant til et Forhør i Retten i Anledning af en Sag, som Firmaet paatænkte eventuelt at anlægge imod et andet Firma. I den Anledning henlede Direktoratet i sit Svar Firmaets Opmærksomhed paa, at Fængselsmyndighederne ikke ser sig i Stand til til Brug ved en civilretlig Sag at foretage nogen egentlig Afhøring af en Fange, samt at det beror paa Domstolene, hvorvidt og i hvilket Omfang der skal finde Vidneforsel Sted under borgerlige Domssager.

En i Vridsløselille Straffeanstalt hensiddende Fange havde overfor Justitsministeriet besværet sig over, at han ved X Amts Resolution var blevet tilpligtet at betale Underholdsbidrag til et af ugift N. N. født Barn. Det fremgik af Sagen, at Fangen den 29. April 1924 inden Y Købstads Civilret under en mod ham anlagt Alimentionssag havde aflagt Ed paa ikke at have haft Samleje med Barnemoderen i Tiden fra den 8. April 1922 til den 13. Juni 1922, indenfor hvilken Periode Barnet ifølge Retslægeraadets Erklæring kunde antages at være avlet, at Andrageren derefter under en af det Offentlige imod ham for Mened rejst Sag ved Højesterets Dom af 17. September 1925 efter Straffelovens § 150 var bleven anset med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, og at Amtet havde anset sig for beføjet til paa Grundlag af det af Højesteret under Straffesagen statuerede at udfærdige Alimentionsresolutionen i Sagen. I sit Svar udtalte Ministeriet, at Alimentionsresolutionen efter Justitsministeriets Formening ikke mod den udlagte Barnefaders Protest burde have været udfærdiget paa det foreliggende Grundlag, hvorfor Resolutionen vilde være at opheve og Barnemoderen at henvise til i Medfør af Retsplejelovens § 423, 2. Stk., at andrage Højesteret om Tilladelse til at paaanke den af Civildommeren i Y den 29. April 1924 i Alimentionssagen afsagte Dom.

I et til Justitsministeriet indsendt Andragende havde en Fader anholdt om, at hans Søn, som i den nærmest paafølgende Tid skulde løslades fra Straffeanstalten efter at have afsonet en ham idømt Straf af Forbedringshusarbejde i 3 Aar, og som i Henhold til Lov af 3. Marts 1860 § 2 havde faaet Tilhold om at give Møde ved Københavns Politis Protokol over mistænkelige Personer, i Stedet for at møde paa Opdagelsespolitiets Hovedstation paa Københavns Politigaard maatte møde paa Hillerødgades Politistation, idet Faderen henviste til det efter hans Formening uheldige i, at Sønnen ved sit Fremmøde til den nævnte Protokol traf sammen med mange Kammerater og derved let atter kunde komme paa gale Veje. Efter Brevveksling med Politidirektoren i København svarede Ministeriet imidlertid, at man ikke saa sig i Stand til at tillade det ansøgte, da det af Hensyn til Administrationen af de paagældende Lovbestemmelser er nødvendigt, at de Personer, der skal møde ved den nævnte Protokol, giver Møde samtidig og paa samme Sted. Det fremgik iøvrigt af Politidirektorens Indstilling, at den omhandlede Fange var straffet bl. a. 4 Gange med Forbedringshusarbejde.

Men Hensyn til Arresthusene skal anfores følgende i Aarets Lob trufne Afgørelser af mere almindelig Interesse:

Ifølge Justitsministeriets Cirkulære af 18. Juli 1922 vil Forandringer af *Forplejningspengene* for Varetægtsarrestanter og Personer, der udstaar Straf af simpelt Fængsel eller sædvanlig Fangekost, af Hensyn til, at Forplejningen i de forskellige Arresthuse bør være saa ensartet som muligt, være at forelægge Justitsministeriet (Direktoren for Fængselsvæsenet) til Godkendelse.

Da der i Anledning af Forplejningspengenes Fastsættelse var opstaaet en Divergens mellem et enkelt Amt (Amtsråd) og Ministeriet, fandt Ministeriet Anledning til i en Skrivelse til Amtet at gøre nærmere Rede for det til Grund

for Approbation af Forplejningspengene liggende Princip.
Af Ministeriets Skrivelse anføres følgende:

»Efter at Ministeriet ved Skrivelse af 21. Juli 1921 havde godkendt, at Forplejningspengene i N. N. Amts Arresthuse nedsattes fra 1 Kr. 50 Øre til 1 Kr. 15 Øre daglig foruden Rugbrød, modtog man i den Anledning en Henvendelse fra Dansk Arrestforvarerforening, hvilken Henvendelse førte til, at Ministeriet besluttede fremtidig ved Approbation af Forplejningspenge at tage Hensyn til de statistiske Pristal for Fødevarer, saaledes at en Nedsættelse fra 1 Kr. 50 Øre, der i næsten alle Landets Amter blev indført fra 1. Januar 1920 at regne, skulde ske i Forhold til Nedgangen af det den 1. Januar 1920 gældende Pristal. Direktoratet for Fængselsvæsenet har siden da, hver Gang et nyt Pristal forelaa, for et Halvaar ad Gangen udregnet det Minimumsbeløb, under hvilket man ikke mente at burde gaa med Hensyn til Ansættelsen af Forplejningspengene i Landets Arresthuse. Da Pristallet for Fødevarer i Juli 1924 udgjorde 200, medens det i Juli 1925 udgjorde 210, har dette ført til, at Minimumsbeløbet for Forplejningspengene for indeværende Halvaar er fastsat 5 Øre højere end for Halvaaret 1. Oktober 1924 til 31. Marts 1925.

Ministeriet er vel klar over, at Pristallet, der kun udregnes halvaarsvis, ikke er nogen ideel Regulator for Forplejningspengene, idet det, som af Amtet fremhævet, kan føre til tilsyneladende mindre rimelige Resultater. Men paa den anden Side maa det erindres, at man, som Forholdene ligger, ingen anden Maalestok har at regulere Forplejningspengene efter, ligesom det heller ikke maa overses, at den anvendte Fremgangsmaade i de Perioder, hvor Priserne har været opadgaende, har været til Skade for Arrestforvarerne, og der er da i og for sig intet stødende i, at Arrestforvarerne til Gengæld i en enkelt Periode, hvor Priserne er relativt stærkt faldende, opnaar en vis Erstatning for den Mindrebetalning, som de under opadgaende Priser har oppebaaret.

Ministeriet skal endelig bemærke, at en foretagen Opgørelse over de for Tiden gældende Forplejningspenge i Landets Arresthuse viser, at Forplejningspengene for den langt overvejende Dels Vedkommende er fastsat højere, for adskillige Amters Vedkommende endog betydelig højere, end den af Direktoratet for Fængselsvæsenet paa Grundlag af Pristallet udregnede Minimumssats. En Fravigelse af Minimumssatsen for saa vidt angaar N. N. Amt vilde kun kunne forsvares, saafremt der for dette Amts Vedkommende forelaa særlige Omstændigheder, men da

saadanne ikke er oplyst, maa Ministeriet af Hensyn til Konsekvenserne fastholde, at man ikke for Halvaaret 1. Oktober 1925 til 31. Marts 1926 vil kunne approbere en lavere Sats for Forplejningspengene end 1 Kr. 25 Øre daglig foruden Brød.«

Med Hensyn til *Varetægtspengenes Beregning* anføres følgende Skrivelse til Amtmanden over Sorø Amt:

»I Skrivelse af 28. April 1926 har Amtet ved at meddele, at de Arrestforvarerne tilkommende Varetægtspenge for Sorø Amts Vedkommende i hvert Fald for en længere Aarrække har været beregnet til 50 Ore ugentlig og 8 Ore for enkelte eller overskydende Dage, udbedt sig Ministeriets Afgørelse af, hvorvidt der maatte findes noget at indvende mod den ommeldte Beregningsmaade, som Politimesteren i X. Købstad m. v. har rejst Indvending mod, idet han formener, at Varetægtspengene ifølge Justitsministeriets Skrivelse af 25. Januar 1895 (Ministerialtidende A. 1895 Nr. 18) skal beregnes til 50 Ore for en Uge og 8 Ore pr. Dag for hele det én Uge overskridende Tidsrum.

Foranlediget heraf skal man med Bemærkning, at det fremgaar af Justitsministeriets Sag, der ligger til Grund for Ministeriets ovennævnte Skrivelse af 25. Januar 1895 til Frederiksborg Amt, at de i Skrivelsen ommeldte 27 Dage ikke var 27 sammenhængende Dage, men 1 Periode paa 12 sammenhængende Dage og 3 Perioder hver paa 5 sammenhængende Dage, til videre Bekendtgørelse meddele, at man med Amtet er enig i, at Varetægtspengene skal beregnes med 50 Ore ugentlig og 8 Ore for enkelte eller overskydende Dage.«

Der knytter sig til denne Afgørelse den særlige Interesse, at Justitsministeriets Skrivelse af 25. Januar 1895 utvivlsomt — og ikke uden Føje — i mange Jurisdiktioner er blevet læst som af Politimesteren i X. Købstad hævdet, d. v. s. som indeholdende en Afgørelse i Strid med den hidtil gældende Ret. En fornyet Gennemgang af Justitsministeriets Sag har altsaa nu godtgjort, at der ikke er nogen saadan Strid til Stede.

I Anledning af, at en Arrestinspektør for Undvigelse havde ikendt en Arrestant en *disciplinær Straf* af Udelukkelse fra Gaardtur i 14 Dage, henledte Direktoratet gennem vedkommende Amt Opmærksomheden paa, at der

ikke have Hjemmel til som Straffemiddel at udelukke en Fange fra de reglementerede daglige Gaardture.

I Anledning af, at en i X. Købstads Arresthus hendsiddende Varetægtsfange i et til Kriminaldommeren sammesteds rettet Andragende bl. a. havde besværet sig over, at han uden forudgaaende Undersøgelse af Politimesteren var blevet idømt en *disciplinær Straf* af Fratagelse af Midler til Beskæftigelse, derunder Bøger og Lys, i en Uge, har Direktoratet i Skrivelse af 4. Februar 1926 til Amtmanden over N. N. Amt til videre Bekendtgørelse udtalt, at Politimesteren, uanset at han havde Arrestforvarerens detaljerede Beskrivelse af Overtrædelsen og derfor ikke havde fundet Anledning til at foretage yderligere Undersøgelse, i Overensstemmelse med Arrestreglementet af 7. Maj 1846 Litr. B. § 12 burde have afhørt Arrestanten, inden han afgav sin Resolution med Hensyn til den disciplinære Straf.

I Anledning af, at det af en til Direktoratet indsendt Indberetning angaaende *Fangers Sysselsættelse* i N. N. Arresthus fremgik, at 2 Fanger, der i nævnte Arresthus afsonede Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost, i de sidste 61 Dage af Afsoningstiden alene havde været beskæftiget ved Studering af Sprog, meddelte Direktoratet gennem Amtet, at man ikke kunde anerkende, at Studiet af Sprog var et Arbejde, hvormed Fanger, der afsoner Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost efter Lov Nr. 129 af 1. April 1905, jfr. Lov Nr. 63 af 1. April 1911 § 12 og Justitsministeriets Bekendtgørelse af 6. September 1905, kan beskæftiges.

Ved gennem Politidirektøren i København og samtlige Amtmænd at tilstille Landets Arrestinspektører Afskrift af en i nærværende Tidsskrift for Aaret 1924 S. 353—54 offentliggjort Artikel: »*Et besparende Fængselsarbejde*« af Dommer S. Grundtvig har Direktoratet henledt disses Op-

mærksomhed paa det i Artiklen fremsatte Forslag om Anvendelse af brugte Konvolutter, idet man derhos har udbedt sig Indberetning, saafremt der i noget af Landets Arresthuse maatte blive gjort Forsøg med det i Artiklen omhandlede Arbejde.

I et af de største Provinsarresthuse har der med Direktoratets Approbation i Paasken 1926 været afholdt en *Koncert* for de derværende Fanger. Under Koncerten var Fangerne opstillede i Doraabningerne i den ene Side af Arrestgangen gennem alle Etager, idet disse Doraabninger er saa dybe, at hver enkelt Fange her kunde staa fuldstændig dækket uden at ses af Medfangerne. Fangerne fra Fællescellerne var opstillede paa en Tværgang ved den ene Ende af Arrestgangen.

Til Arrestanter, som afsonede Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost eller Tvangsarbejde, er der efter Andragende givet Tilladelse til *Afbrydelse af Strafaforsoningen* i Anledning af en Moders Begravelse, i Anledning af en Faders Begravelse, i Anledning af Forældres Sølvbryllup, i Anledning af Ægteskabs Indgaaelse og i Anledning af en Plejedatters Konfirmation. Et Andragende om Tilladelse til Afbrydelse af en Fængselsstraf i Tiden fra 2—3 Dage før Jul til en Uge efter Nytaar er blevet afslaaet.

I Aarets Løb har der for Direktoratet foreligget 2 særlig alvorlige Sager angaaende *Forseelser* fra Arrestforvareres Side.

I det ene Tilfælde forelaa der fra en tidligere Arrestant en Besværing over, at vedkommende Arrestforvarer under Klagerens Ophold i Arresthuset havde øvet Vold imod ham. Det fremgik af Sagen, at Klageren havde gjort sig skyldig i en diciplinær Forseelse, og at Arrestforvareren derefter havde tildelt denne 2 à 3 Lussinger med flad Haand. Et lignende Forhold havde Arrestforvareren gjort

sig skyldig i overfor en anden Arrestant. Ved Sagens Afgørelse udtalte Justitsministeriet, at man under Hensyn til, at Klageren havde ladet hengaa saa lang Tid (over 8 Maaneder), inden han havde fremsat sin Klage, og at han under det i Anledning af Klagen optagne Forhør selv havde udtalt sig fordelagligt om Arrestforvarerens Forhold overfor ham iøvrigt, samt til de fra Arrestinspektøren foreliggende særdeles anerkendende Udtalelser om Arrestforvarerens Tjeneste, ikke fandt aldeles tilstrækkelig Anledning til at foranledige Arrestforvareren afskediget, men bifaldt, at Sagen i Overensstemmelse med Amtets Indstilling afgjordes med en Statskassen tilfaldende Bøde paa 150 Kr.

I det andet Tilfælde drejede det sig om, at en Arrestforvarer sammen med en Arrestant — der hensad til Afsoning af en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost — og en af dennes Venner i et af Arresthusets Lokaliteter havde drukket en Flaske Vin, som Vennen havde medbragt i Anledning af Arrestantens Fødselsdag. Det var iøvrigt oplyst, at Arrestinspektøren efter at være kommet til Kundskab om det paagældende Forhold havde foranlediget, at Arrestforvareren straks indmeldte sig i en Afholdsforening. I sit Svar udtalte Ministeriet, at man under Hensyn til, at der var hengaaet saa lang Tid (ca. 1½ Aar), siden Arrestforvareren havde gjort sig skyldig i den ommeldte Forseelse, og at hans Forhold ikke siden havde givet Anledning til Klage, efter Omstændighederne ikke mente nu at burde foranledige ham afskediget, men at der burde ikendes ham en Statskassen tilfaldende Bøde paa 150 Kr. og derhos tilkendegives ham, at han, saafremt hans Forhold senere maatte give Anledning til Klage af nogen Art, øjeblikkelig vilde blive afskediget.

Paa Foranledning af en Forespørgsel fra et Amt angaaende *en Arrestforvarers Anvendelse* ved Tilsynet i paagældende Politikreds med Overholdelsen af de i Anledning

af Mund- og Klovsyge paabudte Afspærringsforanstaltninger samt med offentlige Sammenkomster udenfor paagældende By har Direktoratet udtalt, at der ikke fra dettes Side vides noget at erindre imod, at Amtet forbyder Arrestforvareren at føre det ommeldte Tilsyn ude i Politikredsen, og at det samtidig indskærpes Arrestforvareren, at det er hans Pligt i videst mulgt Omfang personlig at være til Stede i Arresthuset og varetage sin Gerning som Arrestforvarer, samt at han ikke maa paalage sig noget Arbejde, der medfører hans Fraværelse fra den By, hvori Arresthuset er beliggende.

To sønderjyske Sogneraad havde til Justitsministeriet indgivet Andragende om Tilladelse til mod Vederlag at benytte en Celle i Arresthuset i de paagældende Kommuner til *midlertidigt Ophold for Vagabonder* og andre subsistensløse Personer, som maatte henvende sig til Kommunerne om Natteherberge. Det var under Sagen oplyst, at de Celler i de paagældende Arresthuse, som der vilde blive Tale om at anvende til det ommeldte Formaal, vendte ud til en med Arresthusenes øvrige Celler fælles Korridor. Efter stedfunden Brevveksling med Indenrigsministeriet meddelte Direktoratet, at man ikke saa sig i Stand til at give den ansøgte Tilladelse.

Ved Skrivelse af 18. August 1926 har Justitsministeriet meddelt Tilladelse til *Nedlæggelse af Arresthuset i Stubbekøbing*, saaledes at Arrestanter fremtidig i Stedet for at indsættes i dette anbringes i Arresthuset i Nykøbing F. Det var oplyst, at der efter Nedlæggelsen vilde være 2 Detentionslokaler til Raadighed for Politiet i Stubbekøbing.

Ved Skrivelse af 20. Marts 1926 har Justitsministeriet i Anledning af, at Klosterbygningen i *Logumkloster*, hvori de hidtil benyttede Arrestlokaler fandtes, den 1. April 1926 vilde være at aflevere til Kirkeministeriet, meddelt Appro-

bation paa en midlertidig Ordning af Arrestforholdene i Løgumkloster gaaende ud paa, at der i det Løgumkloster Kommune tilhørende saakaldte »Porthus« indrettes 2 Celler til Brug dels for Varetægtsarrestanter, dels som Detentionslokaler.

Hvad endelig angaar Tvangsarbejdsanstaltene skal bemærkes:

Ved Skrivelse af 19. April 1926 har Justitsministeriet approberet følgende Ændring i det for *Tvangsfangerne* i Arbejdsanstalten »Sundholm« hidtil gældende Reglement: »Der skal gives Fangerne Lejlighed til at deltage i Anstaltens almindelige *Gudstjeneste*. Deltagelse i Gudstjenesten er frivillig. Viser en Fange upassende Opførsel i Kirken, kan han udelukkes derfra, dog ikke for længere Tid ad Gangen end 4 Uger.«

Anledningen til denne Ændring var en Henvendelse til Justitsministeriet fra en Fange, der besværede sig over, at han sammen med de øvrige Tvangsfanger paa Grund af en enkelt Fanges Flugtforsøg havde været udelukket fra Gudstjenesten i Anstaltens Kirke, hvilket han betragtede som en ham og hans Medfanger med Urette paalagt disciplinær Straf. Det fremgik af Sagen, at Anstaltens Ledelse paa Grund af Fangers Flugtforsøg nu og da af Sikkerhedshensyn havde maattet indstille Fangernes Deltagelse i Gudstjenesten i Kirken i den mørkeste Tid af Aaret, idet Gudstjenesten afholdtes sent paa Eftermiddagen, og at der saaledes ikke var Tale om en samtlige Fanger paalagt disciplinær Straf, men om en midlertidig Sikkerhedsforanstaltning, hvorfor Fangens Klage afvistes. Da det imidlertid endvidere fremgik af Sagen, at Gudstjenesten for Fangerne i Almindelighed afholdtes paa en Hverdag, uagtet Reglementet hjemlede disse Ret til at overvære en Gudstjeneste paa Søn- og Helligdage, udtalte Ministeriet Ønsket om en Ændring af det gældende Reglement, dels for at tilvejebringe Overensstemmelse mellem Reglementets Bestem-

melse om Gudstjeneste og de faktiske Forhold, dels for at faa en udtrykkelig Bestemmelse angaaende Adgangen til at udelukke Fanger fra Deltagelse i Gudstjenesten (som disciplinær Foranstaltning).

Bestemmelsen om Anvendelse af *legemlig Revselse som disciplinær Straf* i Tvangsarbejdsanstalterne er kun optaget i Reglementet for 4 af Landets 14 Tvangsarbejdsanstalter, og indtil den 31. Marts 1926 er i ingen af disse 4 Anstalter saadan Revselse anvendt.
